

PATENTNI SPIS BR. 1984.

Josef Marek, mašinski inžinjer, Budimpešta.

Brava sa zatvaračima na oprugu, koji su napravljeni iz prelomjenih klinaca.

Prijava od 8. avgusta 1922.

Važi od 1. avgusta 1923.

Predmet ovog izuma je brava, koja dejstvuje isto kao i Vale-brave naime pomoću zatvarača na oprugu, koji su napravljeni iz prelomjenih klinaca. Ovaj izum je u toliko bolji što je zbijeniji i jednostavnije konstrukcije, što je otporniji, što se u masi može da fabrikuje i što se može da izvede kao katanac ili u drvo upuštena brava. U crtežu su prikazana samo dva primera ovog izuma, nujno je samo po sebi, da se pojedinosti njegove mogu da menjaju, a da se ne menja osnovna misao samog izuma.

Slika 1 pokazuje katanac u preseku i delimičnom izgledu.

Slika 2 prikazuje izgled katanca odozgo bez uzengije.

Slika 3 prikazuje delimičan izgled odozgo i delimičan presek bloka, koji katanac zatvara.

Slika 4 i 5 prikazuju izgled ključa sa strane i odozgo.

Slika 6 prikazuje presek katanca koji je izведен u malo drugčijoj formi.

Katanac se sastoji kako nam slika 1 prikazuje — iz osnovnog bloka 2 u kome se pomera uzengija brave 1. Osnovni blok 2 vezan je pomoću klinova 3 sa blokom za zatvaranje 4 koji se može pomoću naročilog ključa okretati. Na bloku za zatvaranje 4 nalazi se proizvoljan broj prstenastih rebara 5 medju koje ulaze zubi 6 uzengije 1 kad se katanac zatvori. U osnovnom bloku, kao i u bloku za zatvaranje izbušene su po dužini rupе 7 (slika 3) u kojima se nalaze prelomljeni klinovi 8—8¹. Ovi klinovi služe kao zatvarači, a opruge 9 pritiskuju ih prema dole. Blok za zatvaranje presečen je sa dve para-

lelne ravni 10 tako, da na tim mestima prstenastih rebara 5 nema.

Kada se blok za zatvaranje okreće, ne hvataju zubi 6 uzengije 1 medju rebra 5 i uzengija 1 može se povući prema gore, katanac je otvoren.

Iskopčavanje i okrećanje bloka za zatvaranje 4 moguće je samo onda, kada se prelomljeni klinovi 8—8¹ u protivnom smjeru dejstva opruge podignu toliko da ravan koja ih deli, odnosno gornja ivica donjega klinova 8¹ ne dodje u ravan u kojoj se osnovni blok 2 i blok za zatvaranje 4 dodiruju.

Za pomeranje klinova za zatvaranje 8—8¹ i za okrećanje bloka za zatvaranje 4 služi ključ prikazan na slici 4, koji se sastoji iz držala 11 iz okrugle ploče 12 i iz klinova za iskoriscavanje 13 raznih dužina. Na ključu nalazi se zubac 14 koji pristaje u jednu rupu 15 na bloku za zatvaranje 4 tako, da se blok za zatvaranje 4 pomoću toga ključa može okrenuti dotle, dok zubi na uzengiji ne hvataju više medju rebra i katanac se otvori. Klinovi 13 služe za pomeranje klinova 8—8¹ u smeru protivnom dejstvu opruge dotle, dok ravan koja klinove 8—8¹ razdvaja ne dodje u ravan u kojoj se blokovi 2 i 4 dodiruju.

Prema dužini pojedinih klinova za zatvaranje 8 određuju se i dužine pojedinih klinova za otvaranje 13 ključu, tako, da se može veliki broj raznih kombinacija napraviti i to tako, da se blok 4 može samo u tom slučaju okrećuti kada rubac 14 na ključu udje u rupu 15 na bloku 4. Na čeonoj strani bloka 4 može se napraviti više rupa 15 raznih dimenzija tako, da se ključ može samo u smeru jedne rupе potpuno ugurati. Da bi se sprečila upo-

treba krivih ključeva (kalauza) može se stavnoviti broj klinova koji zatvaraju tako razdeleni, da u slučaju kad je katanac zatvoren, ravni koje ih dele padaju u dodirnu ravan obih blokova 2 i 4. U tom slučaju klinovi 13 ispravnog ključa ne dejstvuju na te klinove za zatvaranje, dočim klinovi 13 krivog ključa (kalauza) pomeraju odgovarajući klin 8' iznad dodirne površine blokove 2 i 4 i oni ostaju ukopčani.

Katanac prikazan u slici 6 razlikuje se od gore opisanog katanca jedino u tome; što se blok 2 produžuje i obavije jedan krak uzen-
gije, i što se samo na tom umotanom kraku
uzengije nalaze zubci. Uzengija vezana je po-
moću klina 17 sa omotačem 16, i može se
na određenoj daljini slobodno pomerati.

Konstrukcije ovakve brave ne upotrebljuju se samo kod katanaca, nego se može upotrebiti i u druge svrhe. Ona se može na pr. smestili na krilnim vratima i to tako, da se osnovni blok 2 upusti u jedno krilo, a uzen- gija 1 prišarafi na drugo krilo.

Patentni zahtevi:

1. Kalanac sa zatvaračima iz prelomljenih klinova naznačen time, što se na jednom za-

jedničkom klinu 3 okreću dva bloka, i to jedan osnovni blok 2 sa uzengijom na čijem se jednom ili oba kraja nalaze zubci i jedan blok za zatvaranje 4 koji se pomoću naročitog ključa može okretati oko te osovine. Na obodu toga bloka za zatvaranje nalaze se prstenasta rebra. Taj blok zatvara se sa osnovnim blokom pomoću prelomljenih klinova 8—8' raznih veličina. Prstenasta rebra odsaćena su na dve paralelne ravni tako, da na tim mestima zubci uzengije ne ulaze medju rebra. Blok za zatvaranje može se okrenuti pomoću naročitog ključa i to na taj način, da se pomoću tog ključa blok od bloka osloboди, to jest da se klinovi za zatvraranje 8—8' gurnu stanovali položaj.

2. Oblik katanca po zahtevu pod 1 nazačen time, što se ravan koja klinove 8-8' deli, nalazi u istoj visini sa dodirnom ravni osnovnog bloka i bloka za zatvaranje. Ovi klinovi ne smetaju kod otvaranja ili zatvaranja katanca kad se pri tome služimo pravim ključem.

3. Jedan naročiti oblik katanca po zahtevima pod 1 i 2 naznačen time, što je osnovni blok 2 izведен tako, da se on na bloku za zatvaranje može okretati i na oba kraja uzen- gije produžuje u jedan omotač.

FIG. 1

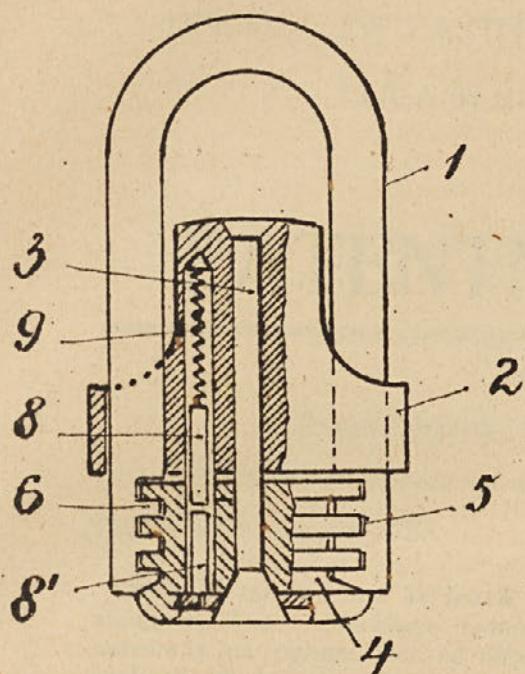

FIG. 6

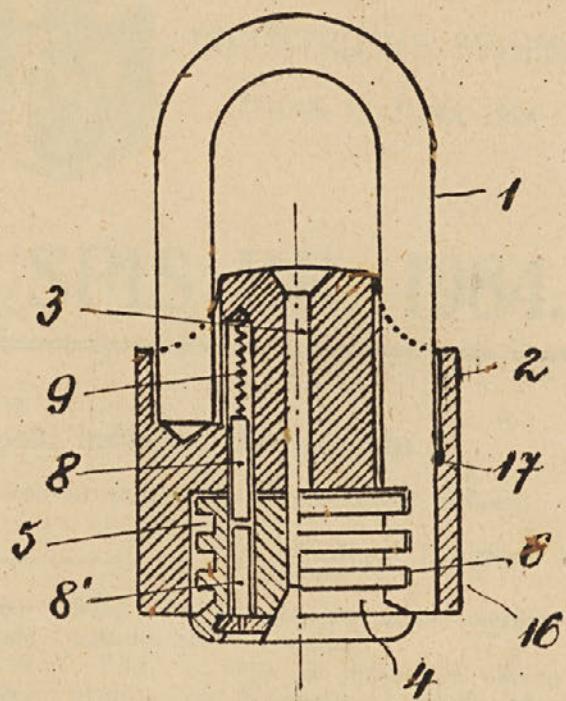

FIG. 2

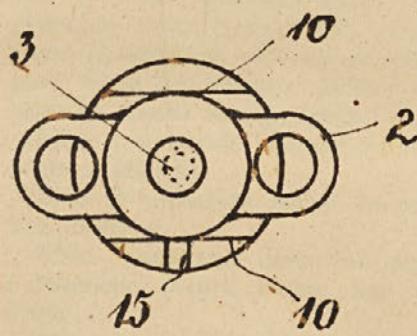

FIG. 4

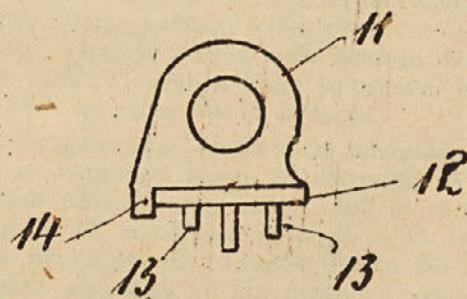

FIG. 3

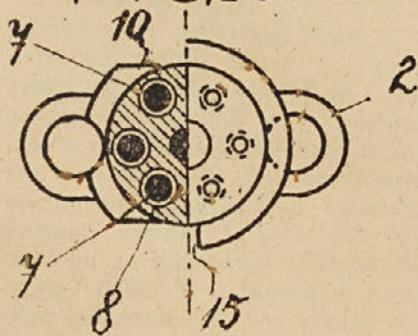

FIG. 5

